

СТРАТЕГИЯ

за развитие на направление 3.1. Социология, антропология и науки за културата
във Философско-историческия факултет
на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“,
2026 – 2030

Настоящата стратегия е актуализирана от Съвета на направление 3.1. Социология, антропология и науки за културата във Философско-историческия факултет на основата на досегашния ни опит и на анализ на нашите силни и слаби страни, предложенията на трите катедри: „Етнология“, „Приложна и институционална социология“ и „Социология и науки за човека“, съобразно техния профил, и е в съзвучие с университетски, национални¹ и европейски стратегически документи².

1. Социологията, антропологията и науките за културата – ключови за функционирането на университета и развитието на обществото в контекста на европейския начин на живот

България, както и Европейският съюз като цяло, са изправени пред предизвикателствата на бързо променящия се свят – климатични изменения и загуба на биоразнообразие, дигитална трансформация, застаряващо население – и то във време на полагане на усилия за възстановяване от световната здравна криза и в условията на война до границите ни, хибридни атаки срещу европейските ценности и начин на живот и провокирано от това социално разделение. Особено внимание заслужава отстъплението от критическото мислене и разпространяването чрез социални медии на псевдонаучни и конспиративни теории. В тази връзка споделяме разбирането, че *социологията, антропологията и науките за културата* заемат значителна част от академичния отговор на днешните предизвикателства, от който ще зависи благосъстоянието и просперитета на бъдещите поколения и оформянето на отворено, демократично, справедливо, устойчиво и издръжливо общество.

¹ Стратегия за развитие на висшето образование в Република България 2021 – 2030 г. и Национална стратегия за развитие на научните изследвания в Република България 2017 – 2030 (<https://sf.mon.bg/?go=page&pageId=368>, <https://sf.mon.bg/?go=page&pageId=317>)

² Communication from the Commission on a European Strategy for Universities (<https://education.ec.europa.eu/sites/default/files/2022-01/communication-european-strategy-for-universities-graphic-version.pdf>), Акт за изкуствения интелект от 2024 (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/?uri=CELEX:32024R1689>)

С историята на досегашните си достижения, утвърдени стандарти и разпознаваеми школи на национално и международно равнище, както и с изградените стабилни връзки и изследователски мрежи в рамките на университета, академичните институции в страната и в чужбина, преподавателите, катедрите и научноизследователските центрове, работещи в професионалното направление, са желани и надеждни партньори в усилията за постигане на Европейско образователно пространство и Европейско изследователско пространство.

България, както и Европа, се нуждае от процъфтяващи университети, които да допринесат за справянето със съвременните предизвикателства, а социалните науки и хуманитаристиката в значителна степен държат ключа за развитието на университета и обществото.

Същевременно проблемите пред университетите, като уникално място на кръстопътя на образованието, научните изследвания, иновациите, обслужвайки обществото и икономиката, и като ключови участници в насърчаването на европейския модел в съответствие с интересите и ценностите на ЕС, засягат директно професионално направление *Социология, антропология и науки за културата*. В тази връзка катедрите, обслужващи професионалното направление, се съгласяват, че:

- направлението може да допринесе за мисията на университета за **решаване на големи обществени предизвикателства** чрез увеличаване на транснационалното сътрудничество;

- **финансирането на университетите като цяло често е недостатъчно**, за да изпълнят нарастващата им обществена мисия;

- направлението може съществено да допринесе за **равенството, приобщаването и участието** на уязвими групи (включително бягащи от война);

- **фундаменталните академични и демократични ценности са под натиск**;

- **познанието в полето на социалните науки и хуманитаристиката е под натиск**, особено в условията на демографска криза;

- необходимо е **адаптиране към** скоростното развиване на **нуждите от зелени и цифрови умения**, а иновационният и технологичен потенциал на направлението трябва да бъдат използвани за справяне със свързаните със зеления и дигитален преход предизвикателства;

- професионално направление *Социология, антропология и науки за културата*, като съществена част от факултета и университета, **трябва да поддържа своята конкурентоспособност на местно и европейско равнище**.

2. Цели на стратегията

2.1. *Основна стратегическа цел* на направлението е да подготви висококвалифицирани специалисти в полето на социологията, антропологията и науките за културата, които социално да се реализират и чрез придобитите компетенции и умения, ориентирани към бъдещето, да отговорят на изискванията на гражданското общество и европейския начин на живот, допринесат за възстановяването им след здравната криза, помогнат на отразяването на заплахите вследствие на хибридните атаки срещу тях, както и за справянето им с предизвикателствата на *зеления* и *дигиталния* преход.

2.2. Специфични цели и дейности за тяхното достигане

2.2.1. Постигане на определения от Акредитационен съвет на НАОА капацитет за прием на студенти в бакалавърските, магистърските и докторските програми в направлението.

- Учредяване и поддържане на постоянна работна група за анализ на резултатите от кандидатстудентските кампании (КСК);
- Разработване на стратегия за КСК и ежегодна актуализация;
- Актуализация на условията за прием и въвеждане на иновативни форми, които гарантират качество, достъпност и прозрачност;
- Разработване и прилагане на различни инструменти и форми за достигане до потенциалните кандидати – пресконференции и „отворени врати“, посещения на училища и др.
- Привличане на чуждестранни студенти чрез разработване на англоезични курсове и програми; промотиране на възможностите за обучение в международни мрежи и участие в образователни събития.

2.2.2. Повишаване на качеството на образователния процес и предлаганите образователни продукти.

- Активно участие във факултетните комисии, ангажирани учебната дейности и качеството на учебния процес;
- Постоянен мониторинг, анализ и актуализиране на учебните програми и планове като образователен отговор на академичните стандарти, съвременните предизвикателства и спецификите на пазара на труда;
- Оптимизиране и усъвършенстване на методите на обучение, преподаване и проверка на знанията и уменията;

- Подкрепа на студентите в тяхното обучение и кариерно развитие чрез консултации, менторство и стажове.
- Насърчаване на студентската мобилност и участието в международни програми за академичен обмен, особено в рамките на „Еразъм+“, с цел разширяване на академичните и културните им хоризонти;
- Привличане на авторитетни гост-лектори от страната и чужбина;
- Разработване на нови образователни модули, отговарящи на потребностите на гражданското общество и развиващи компетенции, ориентирани към бъдещето, и организиране на обучения в рамките на специфично ориентирани образователни проекти.

2.2.3. Поддържане на студентската общност и професионалната и институционална идентичност на нашите възпитаници.

- Интегриране на студентите и докторантите в инициативите на катедрите и научноизследователските центрове в направление;
- Интегриране на студентите и докторантите в проектните и научноизследователските дейности в направление;
- Подкрепа на студентските клубове и групи по интереси чрез консултации, участия в техни събития и подпомагане при организирането им;
- Подкрепа относно признания и отличия за успехите на нашите възпитаници;
- Подкрепа за професионалната реализация и гражданските инициативи на студентите и докторантите;
- Поддържане на връзки със завършилите и на система алумни.

2.2.4. Поддържане на високо равнище на научната активност на академичния състав.

- Насърчаване на разработването на изследвания, посветени на новите социални и културни предизвикателства в български и европейски контекст;
- Поощряване на научни изследвания, подпомагащи решения в областта на изкуствения интелект, които да са благоприятни за обществото, културното многообразие и наследство;
- Удържане на академични ценности и свобода на научните изследвания;
- Изграждане на стимулиращ климат за провеждане на висококачествени научни изследвания в полетата на социологията, антропологията и науките за култура;
- Подкрепа на преподавателите и докторантите в тяхната изследователска дейност чрез осигуряване на информационни ресурси относно извори на финансиране,

достъп до научна литература и бази данни, както и възможности за участие в научни конференции и публикации;

- Насърчаване публикуването на статии в международни издания, с акцент върху такива, индексирани в Scopus и Web of Science;
- Стимулиране на интердисциплинарни изследвания и сътрудничество с други научни звена и институции.
- Насърчаване на преподавателите за осъществяване на научни обмени във водещи университети и изследователски институти
- Насърчаване на пряко включване на собствените изследвания в преподаваните курсове.

2.2.5. Утвърждаване на направление като водещо звено в рамките на Пловдивския университет.

- Осъществяване на целенасочена политика за развитие и обновяване на академичния състав, гарантираща приемственост, устойчивост и високи образователни и научни постижения. В тази връзка: подкрепа на академичното израстване на преподавателите; повишаване на квалификацията на преподавателите чрез участие в различни обучителни курсове; създаване на благоприятна среда за професионално развитие и кариерно израстване на младите преподаватели и изследователи чрез менторство, подкрепа за публикационна дейност и участие в национални и международни научни мрежи;
- Привличане на утвърдени специалисти от науката и бизнеса към консултативния съвет на направление;
- Издигане на ролята на направление в университета в полетата на количествените и качествените проучвания на мнения, социалната диагностика и межкултурното разбиране с цел подпомагане на осъществяването на академичната мисия на университета;
- Поддържане на сътрудничеството в образователните и изследователските инициативи на Философско-исторически факултет;
- Поддържане на устойчиви мрежи и партньорства с други университетски структури, работещи в направление 3.1. в рамките на Пловдивския университет, както и на национално равнище;
- Активно участие в международни мрежи и партньорства.

2.2.6. Повишаване общественото значение и престижа на дейността на преподавателите и катедрите, работещи в направление.

- Активно участие в решаването на актуални обществени проблеми чрез експертни консултации, анализи и публично представяне на резултати от изследвания;
- Поддържане на настоящи и установяване на нови партньорства с различни организации от публичния и частния сектор и провеждане на съвместни инициативи, проекти, стажове за студенти и обмен на знания и опит;
- Увеличаване на присъствието в медийното пространство и акцентиране върху институционалната принадлежност на експертите от направлениято;
- Насърчаване и увеличаване на присъствието в дигиталното пространство и социалните мрежи, включително подкасти, влогове и собствени емисии;
- Организиране на обществени дискусии, семинари, публични лекции и конференции по важни социални и културни въпроси, както и за повишаване на научната култура на обществото и противопоставяне на псевдонаучни теории и произвеждането на фалшива информация.

Актуализираната стратегия на направлениято е одобрена от катедрените съвети както следва: Протокол №226/27.10.2025 г. от заседание на катедра „Етнология“, Протокол №148/05.11.2025 г. от заседание на катедра „Приложна и институционална социология“ и Протокол №130/03.11.2025 г. от заседание на катедра „Социология и науки за човека“, и е утвърдена от Факултетния съвет с Протокол №210/10.11.2025 г.